

SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

(stan prawny na dzień 2020-01-24)

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje :

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt: stały, rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, czasowy udzielony w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r o cudzoziemcach (Dz. U. z 2018 poz. 2094 ze zm.) lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nie przekraczający 6 miesięcy, obywatele państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywatele państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizej,
 - e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach, - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika, kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach

- jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z członkami rodzin z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nie przekraczający 9 miesięcy, chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach, - na podstawie wizej krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach,- z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium RP na okres nie przekraczający 6 miesięcy, chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom , na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ciąży obowiązek alimentacyjny , a także małżonkom jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami : konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia , rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje , jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty , o której mowa w art. 5 ust. 2 .

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę - ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno – rentowego , renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019r o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym; ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności
- 2) osoba wymagająca opieki - została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej ,w rodzinnym domu dziecka albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno -wychowawczym z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu.;
- 3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury ;
- 4) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego , prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub do świadczenia pielęgnacyjnego ;
- 5) na osobę wymagającą opieki członek inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Obowiązek alimentacyjny - zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy

art. 128 Obowiązek dostarczania środków utrzymania , a w miarę potrzeby także środków wychowania obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo.

art 129 § 1. Obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych (rodzice , dziadkowie) przed wstępnymi (dzieci, wnuki, prawnuki), a wstępnymi (dzieci, wnuki, prawnuki) przed rodzeństwem , jeżeli kilku zstępnych lub wstępnych – obciąża bliższych stopniem przed dalszymi.

Art. 132 . Obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy , gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy ta osoba nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

Osoba spokrewniona w I stopniu – krewny w linii prostej- osoba pochodząca jedna od drugiej np. ojciec – syn .

Zasady przyznania i wypłaty specjalnego zasiłku opiekuńczego :

Jeżeli w okresie trzech miesięcy licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo to ustala się począwszy od miesiąca , w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego ustala się na okres zasiłkowy.

Ubezpieczenie : za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne na podstawie art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 o systemie ubezpieczeń społecznych wójt , burmistrz , prezydent miasta opłaca składkę na ubezpieczenie emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługujących na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych przez okres niezbędny do uzyskania 20- letniego dla kobiety i 25-letniego okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) z zastrzeżeniem art. 87 ust. 1B ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 28 art. 86 ust. 2 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne wójt opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Status członka rodziny osoby ubezpieczonej zwalnia z obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego.

Nowe okoliczności mające wpływ na świadczenia: w przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na prawo do świadczeń opiekuńczych , zwłaszcza uzyskania przez osobę sprawującą opiekę prawa do emerytury, renty , renty socjalnej, zasiłku stałego nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego , zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego bądź podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej , wnioskodawca zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia o tym tutejszego organu zgodnie z art. 25a ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W przypadku , gdy w stosunku do osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej wystąpią wątpliwości dotyczące okoliczności, o których mowa w art. 17, organ właściwy może przeprowadzić wywiad. Wstrzymuje się wypłatę świadczeń rodzinnych, jeżeli osoba, o której mowa w art. 23 ust. 1, odmówiła udzielenia lub nie udzieliła, w wyznaczonym terminie wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych.

Nienależnie pobrane świadczenia : osoba, która pobrała nienależnie świadczenia rodzinne, jest obowiązana do ich zwrotu wraz z odsetkami . Za nienależnie pobrane świadczenia rodzinne uważa się:

- 1) świadczenia rodzinne wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń rodzinnych albo wstrzymanie wypłaty świadczeń rodzinnych w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca te świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia rodzinne przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą te świadczenia;
- 3) świadczenia rodzinne wypłacone w przypadku, o którym mowa w art. 23a ust. 5, za okres od dnia, w którym osoba stała się uprawniona do świadczeń rodzinnych w innym państwie w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, do dnia wydania decyzji o uchyleniu decyzji przyznającej świadczenia rodzinne;
- 4) świadczenia rodzinne przyznane na podstawie decyzji, której następnie stwierdzono nieważność z powodu jej wydania bez podstawy prawnej lub z rażącem naruszeniem prawa albo świadczenia rodzinne przyznane na podstawie decyzji, która została następnie uchylona w wyniku wznowienia postępowania i osobie odmówiono prawa do świadczenia rodzinnego.